

Conclusions dels resultats de l'enquesta de clima empresarial del primer semestre del 2022 (51a edició)

El turisme s'afegeix a la construcció com a motor del creixement andorrà

El comerç és el sector amb un ritme de recuperació més lent i amb més dificultats per recuperar els nivells pre pandèmia

Augmenta la preocupació dels empresaris per l'escalada de la inflació i l'increment dels costos, pels efectes sobre el consum i sobre els marges empresarials

La inflació i l'increment de tipus d'interès frenen el creixement durant la segona meitat de l'any

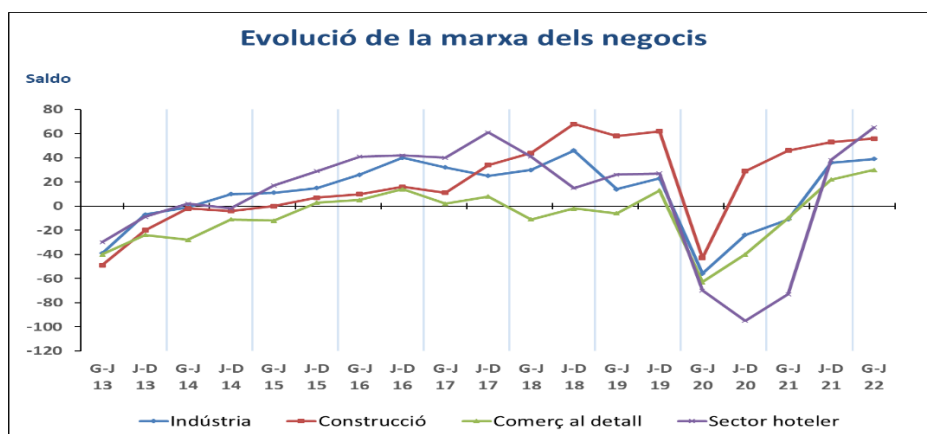
Andorra la Vella, 13 de desembre del 2022. - La Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS) fa públiques avui les conclusions dels resultats de l'enquesta de conjuntura corresponent al primer semestre de 2022, en la 51a edició, i també les expectatives dels empresaris de cara als propers mesos.

En les enquestes de clima empresarial hi han participat 448 empreses dels sectors de la indústria, la construcció, el comerç al detall i l'hoteleria. L'anàlisi dels resultats permet conèixer de primera mà el sentiment de confiança de les empreses i obtenir informació sobre l'evolució de l'activitat empresarial andorrana i la seva tendència de cara al futur.

Les dades i els resultats de les enquestes posen de manifest que la recuperació econòmica ha agafat embranzida i ha deixat definitivament enrere els efectes de la pandèmia. Així, en el primer semestre de 2022 la dinàmica de l'activitat s'ha mantingut positiva, afavorida en bona part per l'impuls de la demanda als sectors més vinculats al turisme, que fins ara havien quedat més endarrerits en la recuperació.

Des d'una òptica sectorial, un element rellevant és la millora notable de l'hoteleria, en què la normalització de l'activitat està sent més ràpida i intensa del que es preveia a finals de 2021. Al comerç al detall, la recuperació també ha estat apreciable, amb uns registres de confiança i d'activitat força millors que els de 2021, si bé dins d'uns nivells encara discrets, per sota de les expectatives del sector. D'altra banda, la indústria i la construcció han acusat més el repunt de la incertesa i el deteriorament de l'entorn macroeconòmic global i han moderat el ritme d'expansió, tot i que a la construcció el creixement ha continuat sent molt destacat.

NOTA DE PREMSA

Saldo: Diferència entre respostes positives i negatives, en percentatge.

Les perspectives empresarials de cara als propers mesos són que es mantingui l'etapa expansiva de l'economia andorrana, però a un ritme més moderat, en línia amb el creixement menor previst per a l'economia global i la zona euro. L'impacte de la crisi energètica, la inflació, l'increment dels tipus d'interès i els desajustos del mercat laboral són factors que previsiblement incidiran en un alentiment del ritme d'activitat durant els darrers mesos de l'any. Aquest fet, però, no impedirà que es tanqui el 2022 amb uns registres de creixement molt positius i amb un sector turístic que s'afegeix a la construcció com a motor de l'activitat andorrana.

De cara a 2023 és probable que la desacceleració econòmica continuï arrossegada per la pèrdua d'impuls de les economies veïnes i, alhora, que els factors ja esmentats (inflació i tipus d'interès) continuïn actuant com a fre de la demanda. Malgrat tot, les previsions de creixement encara positives per a l'economia francesa i, sobretot, per a l'espanyola (+0,6% i +1,3%, respectivament, segons l'OCDE) són un factor de suport per confiar que Andorra continuarà experimentant una evolució a l'alça de l'activitat al llarg de l'any 2023, encara que més moderada que el 2022.

ANÀLISI PER SECTORS: EVOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT DURANT EL PRIMER SEMESTRE DE L'ANY 2022

INDÚSTRIA. La dinàmica de la indústria ha continuat sent positiva, si bé s'observa un alentiment de la recuperació del sector a mesura que ha anat avançant l'any 2022.

Les opinions dels empresaris sobre la marxa dels negocis mostren la visió més positiva des de l'any 2018. Destaca el fet que en el primer semestre de 2022 el percentatge d'indústries que han qualificat de dolenta la situació dels negocis s'ha situat en el 9%, una proporció bastant inferior a la registrada el mateix període de 2021 (33%).

En paral·lel, les empreses han assenyalat un augment interanual dels nivells de producció, que no obstant això, ha estat inferior al que es va registrar el semestre anterior.

NOTA DE PREMSA

La recuperació moderada dels volums de producció es basa en un repunt de la demanda interna i també en un dinamisme més gran del mercat exterior, fet que ha permès millorar el ritme exportador de les empreses andorranes. El valor de les exportacions durant la primera meitat de l'any 2022, –excloent-ne la partida d'objectes d'art i antiguitats– ha ascendit a 79,9 milions d'euros (en termes corrents), el que representa un nivell rècord de la sèrie històrica disponible des de l'any 1993. Cal destacar el paper rellevant que està jugant la dinàmica alcista dels preus i també la depreciació de l'euro que beneficia les vendes a fora del continent europeu.

L'augment dels costos d'explotació –que han citat el 46% de les indústries– i la manca de mà d'obra qualificada –esmentada pel 38%– guanyen rellevància respecte al semestre anterior com a factors que limiten la marxa dels negocis. També és rellevant el fet que 3 de cada 4 indústries enquestades declara que ha patit un encariment dels principals subministraments i materials.

CONSTRUCCIÓ. La construcció ha continuat protagonitzant un dels comportaments més positius de la conjuntura actual, afavorida sobretot pel vigor de la demanda residencial.

No obstant això, s'observen senyals de desacceleració, un fet que de moment respon més a problemes d'oferta que no pas a la demanda, atès l'elevat dinamisme que continua mostrant el mercat immobiliari i la fortalesa de la demanda vinculada al mercat de l'habitatge.

Des del punt de vista de l'oferta, l'increment dels preus dels materials i primeres matèries i l'escassetat de mà d'obra són la principal font de preocupació dels empresaris, ja que, tot i que se'n redueix una mica la incidència en relació amb el semestre anterior, aquests obstacles segueixen afectant gairebé 8 de cada 10 empreses del sector (el 78% i el 76% del total, respectivament). A més, el 56% de les empreses enquestades indiquen problemes associats a l'endarreriment i l'encariment del transport i el 47% de les empreses afirmen que tenen dificultats d'abastiment d'alguns materials bàsics.

Pel que fa a l'evolució de la marxa dels negocis, la majoria d'empreses enquestades – el 61% del total– ha considerat que la situació dels negocis ha estat bona, mentre que el 5% d'empreses l'ha valorat negativament.

Igualment, el volum d'obra executada mostra uns registres d'activitat millors que els de 2021, si bé el ritme de creixement s'ha alentit respecte als semestres anteriors. El 51% de les empreses del sector han indicat un augment dels treballs realitzats en termes interanuals (aquest percentatge era del 64% el semestre anterior).

Els treballs de rehabilitació i reforma i, sobretot, l'increment notable de l'oferta d'habitatge nou, la qual en general pot ajustar-se millor a les preferències dels

NOTA DE PREMSA

compradors quant a ubicació, grandària, criteris de sostenibilitat, etc., han continuat impulsant l'activitat constructora de manera significativa.

L'evolució de l'obra contractada també ha seguit una trajectòria a l'alça –encara que ha estat de perfil més moderat–, gràcies sobretot a l'augment de les contractacions en el segment d'habitatges, principal motor de l'activitat. En canvi, l'edificació no residencial i l'obra civil, segueixen sense recuperar uns nivells de contractació satisfactoris, ja que l'activitat en aquests segments d'obra es veu frenada per la pèrdua de capacitat d'inversió de moltes empreses i de l'Administració pública.

En l'àmbit del mercat laboral, el sector ha continuat creant ocupació a un ritme notable; el nombre d'assalariats ha augmentat un 6,3% el primer semestre de 2022, una taxa molt similar a la registrada un any abans (+6,5%).

COMERÇ MINORISTA. Tot i que en el primer semestre de 2022, la situació comercial ha millorat de manera apreciable respecte a un any enrere, en la conjuntura actual el comerç minorista és el sector que mostra un ritme de recuperació més lent i també el sector al qual està costant més recuperar els nivells pre-pandèmia.

Després de superar la pitjor etapa de la crisi sanitària, el sector del *retail* ha hagut de fer front als efectes derivats de la crisi energètica i als problemes d'abastiment i logístics, que en combinació amb l'escalada de la inflació afegixen més pressió a uns marges empresarials cada cop més reduïts. A aquests desafiaments cal sumar-hi altres reptes més estructurals que el *retail* afronta des de fa temps i que ha de continuar abordant necessàriament per adaptar-se als nous hàbits i les noves necessitats dels consumidors: el creixement del comerç electrònic, la necessitat de digitalitzar-se, l'estratègia omnicanal o la recerca de la millora de l'experiència de compra, entre altres.

Els resultats de l'enquesta de conjuntura de la Cambra confirmen la continuïtat de la millora de la marxa dels negocis al llarg de la primera meitat de l'any 2022, però a un ritme menor del que s'esperava. En detall, el 41% dels comerços han considerat bona la situació actual dels negocis, davant de l'11% que l'han valorat en termes negatius i del 48% que l'han qualificat de regular.

Per subsectors, la millora de l'activitat ha estat un fet generalitzat, si bé comparativament ha estat més satisfactòria a les grans superfícies que a la resta de comerços més especialitzats. I en funció de la classe d'articles, destaquen les percepcions més optimistes del subsector d'informàtica i electrònica –motivat per l'ús més intensiu d'aquests productes en un entorn cada cop més digitalitzat–, així com el clima més favorable de la branca d'equipament de la llar, que s'ha continuat beneficiant d'un repunt del consum, gràcies al dinamisme del mercat immobiliari.

El segment de roba i calçat, que darrerament presentava uns dels resultats més negatius del comerç, ha registrat una recuperació significativa de l'activitat arran de la reactivació de la mobilitat i de les activitats socials. Per contra, l'evolució dels negocis

NOTA DE PREMSA

ha estat més discreta en els subsectors d'alimentació i d'higiene i sanitat, en què els ànims de compra dels consumidors han decaïgut una mica en relació amb el semestre anterior.

Pel que fa als factors que incideixen negativament sobre l'activitat comercial, destaca en primer lloc, l'encariment dels productes i dels subministraments, que han citat el 78% dels comerços, seguit pels problemes vinculats al transport i al seu encariment, que han citat el 53% dels comerços. Finalment, també és rellevant la incidència de l'augment dels costos d'explotació i els problemes d'aprovisionament o falta d'estoc, ambdós factors esmentats per 5 de cada 10 comerços enquestats.

SECTOR HOTELER. El sector hotelier, després de superar gairebé dos anys d'enorme dificultat arran de la crisi de la covid-19, ha retornat per fi a una certa normalitat prepanidèmic, en un context en què la recuperació vigorosa del sector turístic està sent una de les principals palanques de creixement de l'economia andorrana.

La reactivació de la mobilitat internacional, l'aposta creixent per destinacions més properes i segures i la tendència de gaudir d'espais naturals i amb menys aglomeracions estan impulsant la demanda turística, sobretot de mercats de proximitat. Alhora, que la millora gradual del turisme procedent de destinacions més llunyanes comença a ser cada cop més un factor d'impuls per a l'activitat.

Ara bé, no es pot concloure que el volum més elevat d'activitat turística hagi comportat un augment significatiu de la rendibilitat empresarial, ja que el fort increment dels costos operatius que pateixen les empreses hoteleres arran de la inflació i altres sobre costos està dificultant la capacitat de millorar els marges i resultats empresarials.

Les valoracions dels hotelers sobre la marxa dels negocis durant el primer semestre de 2022 mostren el clima de confiança més optimista dels últims cinc anys, amb el 67% d'empreses que han definit com a bona la situació dels negocis, davant d'un 2% d'hotels que l'han valorat negativament (el percentatge més baix des de l'any 1999).

En conjunt, les dades d'ocupació hotelera han estat més positives que les dels últims semestres, amb un creixement interanual del grau mitjà d'ocupació molt generalitzat per parròquies, Tot i això, destaca en positiu el balanç més favorable de la parròquia d'Escaldes-Engordany, que com en el mateix període de l'any passat, ha presentat uns registres d'activitat comparativament millors.

Les dades de visitants elaborades pel Departament d'Estadística confirmen el bon to de la majoria d'indicadors turístics que, en termes acumulats fins al juny, ja superen els valors prepanidèmic: hi ha hagut un 9,4% més de turistes que en el mateix període de 2019, concretament 1,6 milions de persones, la qual cosa s'ha traduït en un rècord de pernoctacions hoteleres durant el primer semestre de 2022 (4,1 milions), el registre més elevat des de l'any 2002.

NOTA DE PREMSA

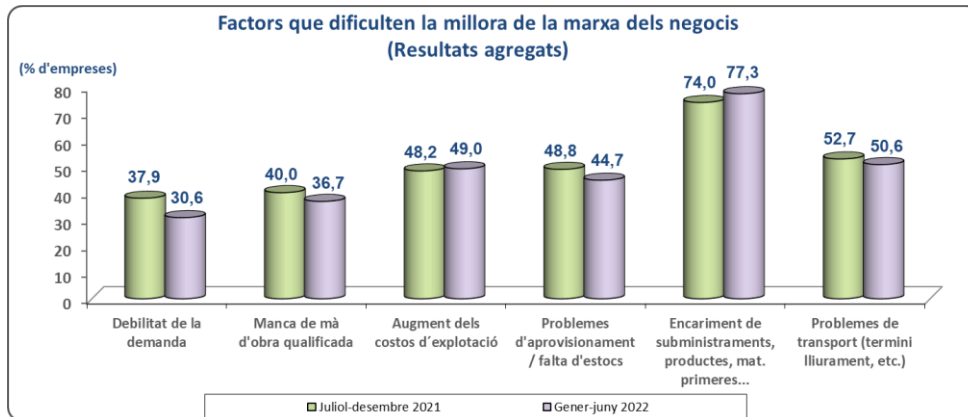
L'augment de preus dels productes i dels subministraments és una preocupació molt generalitzada (el 79% dels hotelers l'han assenyalat com a factor que afecta negativament l'activitat), seguit de l'increment dels costos d'explotació (citats pel 60%) i de les dificultats per contractar personal qualificat (citats pel 50%).

PERSPECTIVES EMPRESARIALS

- **INDÚSTRIA:** Les perspectives de cara a la segona meitat de l'any 2022 són que l'activitat industrial continuarà creixent a un ritme moderat. En opinió de les empreses, la marxa dels negocis seguirà millorant i s'espera una evolució lleugerament a l'alça de la cartera de comandes i dels volums de producció. L'indicador de clima industrial, que mesura el sentiment de confiança empresarial, s'ha mantingut en cotes positives, però ha empitjorat 2,7 punts respecte al semestre anterior, fins a situar-se en el nivell de 6,0 punts, a causa d'un grau més alt d'incertesa i del deteriorament de les perspectives econòmiques globals.
- **CONSTRUCCIÓ:** La construcció seguirà en clara expansió al llarg dels propers mesos, si bé tendirà a moderar el ritme d'avanç, sobretot de cara al 2023, que és quan es farà més evident una certa pèrdua d'impuls de la demanda arran de la pujada dels tipus d'interès i l'escalada de la inflació. Les empreses preveuen que tant el volum d'obra executada com els nivells de contractació tendiran a augmentar, però també que el creixement s'anirà alentint.
- **COMERÇ MINORISTA:** Els empresaris del comerç mostren un to menys optimista pel que fa a les perspectives de futur i preveuen una recuperació encara més alentida de l'activitat de cara als propers mesos. A més augmenta la preocupació dels comerciants per l'increment dels costos empresarials i per l'escalada de la inflació, que limitarà cada vegada més la capacitat de consum de les llars i dels nostres visitants. Les previsions indiquen que les vendes, tot i que tendiran a augmentar una mica, es mantindran en nivells encara discrets en la majoria de comerços.
- **HOTELERIA:** Les perspectives de les empreses indiquen que el ritme de creixement del sector hotelier continuarà sent dinàmic al llarg dels propers mesos, però que creixerà dins d'uns registres més moderats per l'alentiment econòmic global i pels efectes del repunt inflacionista sobre les rendes dels turistes. El balanç durant els mesos d'estiu ha estat molt positiu i el sector és optimista de cara a la campanya de Nadal i l'evolució de la temporada d'esquí, ja que s'espera poder consolidar les bones xifres de turisme de proximitat i la recuperació gradual dels mercats turístics més llunyans.

VALORACIONS I ACTUACIONS DE LA CAMBRA

L'enquesta de clima empresarial de la Cambra continua reflectint una gran preocupació dels empresaris per la persistència de tensions globals que limiten la millora dels negocis. En concret, 8 de cada 10 empreses encara veuen afectada negativament la seva activitat per l'augment dels preus dels principals subministraments i materials, i 5 de cada 10 empreses per problemes d'abastiment i de transport.

En l'àmbit laboral, l'escassetat de mà d'obra segueix dificultant l'activitat, sobretot en la construcció, on la manca de personal afecta prop del 80% de les empreses del sector. Finalment, s'observa una preocupació creixent per l'augment notable dels costos operatius de les empreses, que està derivant en un deteriorament dels seus resultats econòmics: en termes agregats 5 de cada 10 empreses enquestades manifesta que l'increment dels costos d'explotació dificulta la marxa dels seus negocis.

Les polítiques econòmiques de suport a l'activitat, que van ser essencials en la fase més crítica de la pandèmia, també hauran de tenir un paper important en l'etapa actual, tot i que s'hauran de centrar en el doble objectiu següent: d'una banda, pal·liar els efectes adversos de la crisi energètica i les pressions inflacionistes sobre les empreses i els col·lectius més vulnerables; i d'altra banda, impulsar una transformació estructural de la nostra economia per adaptar el teixit productiu a un món postpandèmia més digital i sostenible.

El Programa de digitalització destinat a empreses (PDE), impulsat pel Govern en col·laboració amb Andorra Digital, Andorra Business i la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis, va en aquesta direcció i suposa una gran oportunitat que les empreses no poden desaproveitar per adquirir capacitats distintives en digitalització i innovació, i per diferenciar-se dels competidors.

Apostar per la digitalització i per polítiques de formació que millorin les habilitats digitals dels treballadors ja no és una opció, sinó una estratègia necessària i inajornable de les empreses per guanyar productivitat i competitivitat a mitjà i llarg termini.

NOTA DE PREMSA

El turisme continua sent la palanca clau de la competitivitat del nostre país. Per això, estem treballant amb el sector per assentar les bases que facin possible una evolució diferenciada i sostenible del model turístic i comercial que aporti més valor afegit al país.

El teixit empresarial requereix la bona disposició i el suport de l'Administració pública, que ha de ser una aliada en la creació de riquesa i estar més focalitzada en la potenciació de l'economia. En aquesta línia, la Cambra es posa a disposició tant del Govern com de la resta d'administracions per afrontar els reptes del país de cara a 2023 per assegurar i consolidar un creixement econòmic a mitjà i llarg termini.

Per a més informació:

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA
Tel. 00376-809292
www.ccis.ad